

КОЛЛЕДЖДІҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТАНДАРТЫ

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша" Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы заңнамасының толықтырулары мен өзгерістерімен және талаптарымен бірге Талдықорған агро-техникалық колледжі қызметінің барлық салаларында тыйым салу, шектеу және рұқсат беру жүйесін білдіреді.

1.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың мақсаты сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу, құқықтық сауаттылықты арттыру және колледж, оның қызметкерлері мен басшы құрамы қызметінде сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті арттыру болып табылады.

1.3. Комплаенстің мақсаты ішкі және сыртқы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау, жеңілдету, алдын-алу және қарсы тұру болып табылады.

1.4. Комплаенстің міндеттері сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қолданыстағы заңдарды, ережелер мен стандарттарды сақтау арқылы колледждің, әріптестердің, білім алушылардың, қызметкерлердің мүдделерін қорғау болып табылады.

1.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың міндеттері:

- колледж әкімшілігінің, инженерлік-педагогикалық құрамының және қызметкерлерінің функционалдық міндеттерін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлық пен жауапкершілікті қалыптастыру;
- сыбайлас жемқорлық көріністерін дер кезінде анықтау және олардың жағымсыз салдарының алдын алу;
- колледж қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті дамыту;
- колледж қызметінің тиімділігін арттыру.

1.6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қолдану және орындау:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт колледж қызметінде функцияларды жүзеге асыру және азаматтардың, колледж және оның қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде қолданылады;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт колледж қызметкерлерінің орындауы үшін міндетті;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың қолданылуы мен орындалуына колледждің әрбір қызметкері жауапты болады.

1.7. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты өзгерту "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабының 2-тармағына сәйкес жүргізіледі.

1.8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт колледж қызметкерлерінің белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін анықтайды.

1.9. Колледж қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылауды Комплаенс-офицер жүзеге асырады.

1.10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың әзірлеушісі комплаенс-офицер болып табылады.

2. Нормативтік сілтемелер

- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (03.07.2017 жылғы өзгерістер мен толықтырулармен) ;
- «Нұр Отан» партиясының 2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бағдарламасы

3. Қолдану саласы

Осы стандарттың қолданылу саласы функцияларды жүзеге асыру және азаматтардың, колледждің және оның қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезіндегі колледждің барлық қызметі болып табылады.

4. Колледж қызметкерлерінің тәртіп сақтайтын ережелері

Тыйым салулар, шектеулер және рұқсат әрекеттер:

4.1. Колледж және оның қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде:

4.1.1. өзінің қызметтік өкілеттігін жүзеге асыру кезінде өз міндеттерін орындауға байланысты ешқандай материалдық игіліктерді, қызметтерді және өзге де артықшылықтарды қабылдамауға;

4.1.2. мүдделер қақтығысына жол бермеу, олар туындаған жағдайда заңнамаға сәйкес оларды жою бойынша шаралар қабылдау;

4.1.3. қызметтік тәртіпті бұлжытпай сақтау;

4.1.4. өзінің қызметтік міндеттерін әділ және сапалы атқару, жұмыс уақытын ұтымды және тиімді пайдалану;

4.1.5. жеке (қызметкерлерге/оқушыларға) тұлғаларға артықшылық көрсетпеу, лауазымдық міндеттерін орындау кезінде олардың ықпалынан тәуелсіз болу;

4.1.6. білім беру және өзге де қызметтерді жүзеге асыру кезінде өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда табу мақсатында қызметтік жағдайын пайдаланбау;

4.1.7. колледждің іскерлік беделін бағалай білу, колледждің құқықтары мен заңды мүдделеріне қайшы келетін немесе залау келтіретін қызметке қатысудан аулақ болу;

4.1.8. колледж қызметкерлерінің жеке деректері туралы мәліметтерді негізсіз беруге жол бермеу;

4.1.9. колледждің және оның қызметшілерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін тигізетін, бұқаралық ақпарат құралдарында өңделмеген және басшылықпен келісілмеген ақпаратты орналастыруға, жариялауға тыйым салынады;

4.2.0. меритократия қағидаттарын сақтай отырып және білім, біліктілік, тәжірибе, өнімділік және тиімділік сияқты факторларды ескере отырып, конкурстық негізде қызметкерлерді қызметтік саты бойынша жоғарылатуды қамтамасыз ету;

4.2.1. педагогтердің өздерінің бірегей идеяларынан, жаңалықтарынан және өнертабыстарынан пайда алу, сондай-ақ оларды іске асырудан түсетін пайда алу құқықтары нормативтік құжаттармен қорғалуы тиіс;

4.2.2. колледж қызметкерлерінің ғылым мен білімнің және техниканың даму жолдарын анықтауға белсенді қатысуы;

4.2. Білім беру-ғылыми және басқа да қызметтерді көрсету кезінде туындайтын өзге де өзара қарым-қатынастар кезінде:

4.2.1. педагогикалық этика, ҚР Конституциясы, ҚР Еңбек кодексі, ҚР "Білім туралы", "Ғылым туралы", "Мемлекеттік мүлік туралы" Заңдары, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және басқа да заңнамаларының талаптарын бұлжытпай сақтау;

4.2.2. Қазақстан Республикасының заңдарында тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық көзделген әрекеттер мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеу;

4.2.3. мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбау;

4.2.4. өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде кәсіби этикетті және ресми мінез-құлық ережелерін сақтау, Колледж жарғысың және Колледждің ішкі тәртіп ережелерінің нормаларын бұлжытпай орындау.

5. Колледж қызметкерлерінің өз құзыреті шегінде басқарушылық және өзге де іс-қимылдарды жүзеге асыру кезіндегі міндеттері.

5.1. Қызметтік міндеттерді орындау кезінде мүдделер қақтығысының, жеке бас мүддесінің туындағаны туралы, Сыбайлас жемқорлық әрекетіне және сыйлықтар алуға көндіру туралы басшылыққа және немесе Комплаенс-офицерге дереу баяндау;

5.2. Қызметтік міндеттерді орындау кезінде жеке және пайдакүнемдік мүдделерді басшылыққа алмау; 5.3. Әділ қызметтік шешім қабылдауға ықпал етуі мүмкін өзара қарым-қатынастардың белгіленген тәртібін бұзатын заңсыз өтініштермен әріптестері мен басшыларына жүгінуден тартыну;

5.4. Басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермелемеу және көтермелемеу;

5.5. Әріптестерге, басшыларға және өзге де лауазымды тұлғаларға қызметтік өкілеттікті пайдалана отырып мүліктік пайда, игіліктер не артықшылықтар алу үшін сыйлықтар бермеу және қызметтік емес қызметтер көрсетпеу;

5.6. Қызметтік өкілеттігін орындауға байланысты кез келген сипаттағы сыйлықтарды қабылдамауға;

5.7. Мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбау;

5.8. Егер лауазым жақын туыстық (ата-анасы, жұбайы, аға-інілері, апа-сіңлілері, балалары) қатынаста тұрған адамдардың тікелей бағыныстылығына немесе бақылауына байланысты болса, оны тағайындаудан бас тарту;

5.9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік таныту;

5.10. Белгілі болған сыбайлас жемқорлық фактілері, сондай-ақ материалдарды немесе әуре-сарсанды жедел қарағаны үшін қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы басшылыққа және немесе Комплаенс-офицерге дереу баяндау;

5.11. Комплаенс-офицерге орындау үшін алынған өкімнің заңдылығына күмәні туралы жазбаша нысанда дереу хабарлау

- 5.12. Егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына тартылған болса, жоғары тұрған басшылыққа немесе Комплаенс-офицерге жүгіну қажет;
- 5.13. Әріптестерден жоғары құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті сақтауды талап ету және қолдау;
- 5.14. Мүдделер қақтығысының, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың және олардың салдарының ықтимал туындауының себептері мен жағдайларын жою бойынша тұрақты негізде шаралар қабылдау;
- 5.15. Үшінші тұлғалардың мүдделерін білдіруден немесе қамқорлық жасаудан, сондай-ақ олардың атынан іс-әрекеттер жасаудан аулақ болу;
- 5.16. Қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде әріптестер мен студенттердің қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбау;
- 5.17. Басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүрлемеу;
- 5.18. Қарамағындағы және басқа да лауазымды тұлғалардың тарапынан сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеу және жолын кесу;
- 5.19. Әріптестердің өз лауазымдық міндеттерін орындау барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу бойынша түбегейлі шараларды уақтылы қабылдау;
- 5.20. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша түбегейлі шаралар қабылдау;
- 5.21. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою, оның ішінде қызметкерлергеде;
- 5.22. Қызметкерлер мен білім алушыларды қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін жол бермеу.

6. Ғылыми-білім беру және өзге де қызметтерді көрсету кезінде колледж қызметкерлеріне ұсынымдар

- 6.1. Білім беру-ғылыми және басқа да әлеуметтік маңызы бар қызметтерді көрсету сапасын арттыру және "колледж-Оқытушы – студент" өзара іс-қимыл жүйесінде төрешілдік кедергілерге жол бермеу шараларын тұрақты негізде қабылдау;
- 6.2. Өз білім деңгейін үнемі арттырып, отандық және шетелдік тәжірибе мен ғылым жетістіктерін зерделей отырып, кәсібилікке ұмтылу;
- 6.3. Өзінің кәсіби және жалпыадамзаттық мінез-құлқымен айналадағы адамдарға үлгі болуға тиіс;
- 6.4. Білім алушылар үшін еңбек тәртібінің, өз колледжіне, оның дәстүрлеріне, тарихына құрметпен және ұқыпты қараудың жеке үлгісі болу;
- 6.5. Студенттерге қатысты өз өкілеттіктерін теріс пайдаланбау, студенттерге біржақты көзқарас пен олардың білімін бағалау кезінде субъективизмге жол бермеу;
- 6.6. Әріптестер мен студенттердің қадір-қасиетін қорлауға, әдепсіз сөздерді қолдануға, таныстық пен бойкүндік танытуға болмайды.
- 6.7. Колледж әкімшілігінің шешімдері және оның бөлімшелерінің қызметі туралы жалған ақпарат таратпауға;
- 6.8. Білім алушылардан сыйлықтар немесе ақшалай сыйақы қабылдамауға;
- 6.9. Плагиат және басқа академиялық бұзушылық фактілеріне жол бермеу;
- 6.10. Өзінің қызметтік міндеттерін орындай отырып, жоғары мәдениетті, жауапкершілікті, адал ниетті, Академиялық адалдық пен объективтілікті көрсету,

әріптестермен және студенттермен қарым-қатынаста өзара сыйластық, әдептілік, тілектестік қағидаттарын басшылыққа алу.

7. Тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алуға байланысты Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде колледждің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне ұсынымдар

- 7.1. Мемлекеттік сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсауды жүзеге асыру;
- 7.2. Заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру;
- 7.3. Мемлекеттік сатып алу туралы заңнамаға сәйкес әлеуетті өнім берушілер арасында адал бәсекелестікті қамтамасыз ету;
- 7.4. Мемлекеттік сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығы;
- 7.5. Сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу;
- 7.6. Осы әлеуетті өнім берушінің бірінші басшыларының және (немесе) осы әлеуетті өнім берушінің уәкілетті өкілінің жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) немесе жекжаттарының өнім берушіні таңдау туралы шешім қабылдау құқығына ие не өткізілетін Мемлекеттік сатып алуда Тапсырыс берушінің немесе Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушының өкілдері болып табылатын жақын адамдарының өткізілетін Мемлекеттік сатып алуға қатысуына жол бермеу;

8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік ахуалын қалыптастыру-бұл колледж ұжымының барлық мүшелерінің кез келген теріс пиғылды практикаға қарсы іс-қимыл қажеттігіне сенімін нығайту жөніндегі қызмет. Колледж қызметі жалпы білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады, оларға келесілер жатады:

- 8.1. Колледж қызметінің барлық салаларында сыбайлас жемқорлыққа қарсы технологияларын енгізу;
- 8.2. Педагогикалық әдеп кодексін енгізу;
- 8.3. Колледж ұжымы мүшелерінің арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы сауаттылықты және сыбайлас жемқорлықтың қаупі оның салдарын қоғамдық түсінуді қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты иммунитетті, сыбайлас жемқорлыққа қарсы сананы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша мақсатты жұмыс жүргізу;
- 8.4. Студенттерді, оқытушылар мен қызметкерлерді әлеуметтік әріптестік негізінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу процесіне тарту;
- 8.5. Студенттік ортада патриотизмді және белсенді азаматтық ұстанымды тәрбиелеу бойынша мақсатты бағдарламаларды енгізу;
- 8.6. "Оқытушы студенттер көзімен", "оқытушы әріптестер көзімен", "студенттердің қанағаттануын бағалау" жаппай әлеуметтік сауалнамалар арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мониторинг жүргізу;
- 8.7. Колледж сайтында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағыттағы құқықтық ақпаратқа халықтың кеңінен қол жеткізуін қамтамасыз ету.

8.8. Кейіннен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды әзірлей отырып, басқа мемлекеттік органдар мен қоғамдық бірлестіктердің, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің өкілдерімен кездесулер ұйымдастыру.

Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын сақтамаған жағдайда, колледж педагогтары мен қызметкерлері ҚР заңнамасына сәйкес жауапқа тартылады.